

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antonini Liberalis Transformationum congeries

Antoninus <Liberalis>

Basileae, 1568

VD16 A 2960

Verè Nobili Viro Georgio À Stetten iuniori, Patricio Augustano, summa, sibi
obseruantia colendo, Gvilielmvs Xylander Augustanus, S.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70288](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70288)

VERE' NOBILI VL-

RO GEORGIO A' STETTEN iu-
niori, Patricio Augustano, summa, si-
bi obseruantia colendo, GVILIEL-
MVS XYLANDER Au-
gustanus, S.

VM opusculum hoc M.
ANTONINI Impe-
ratoris Romani, eius qui
Philosophus est usurpatus,
instinctu **CONRADI**
GESNERI, Medici et
Philosophi præstantissimi, mihi quæ summa a-
micicia iuncti, de Græco Latinum fecissem,
eiusque iam opusculi adornaretur editio: ut id
laudatissimo tuo, Vir ornatissime, nomini in-
scriberem, non vna me impulit ratio. Nam
& quàm grato animo tuæ in me beneuolen-
tiæ (quam & aliàs, & superiori præsertim
Maio coràm in patria sum expertus sum-
mam) memoriam colerem, publicè testatum
facere me posse videbam: & haud parum
gratiæ tui nominis splendorem huic ipsi edi-
tioni

tioni conciliaturum iudicabam. Iam cum satis apud me constaret, quis esset tuus de studio sapientiæ, deque ijs quæ ad humanitatem spectant disciplinis sensus, quantaque cum diligentia ab ineunte ætate in ijs versatus, & bonitate earum cultores sectatoresque complexus semper esses: non verebar, ne non gratum hoc qualecunque meum haberes officium. Ipse quidem certe Liber cum autoris dignitate, tum eius quam tractat rei præstantia, facile apud te impetrabit, ut eum tua dignere tutela. de meo labore dicam postea.

Scriptum esse ab ANTONINO Philosopho Imperatore hoc opusculum, id in Annotationibus nostris demonstraui: ut hic ea repetere, quæ ibi diximus, nihil attineat.

Potissima verò Philosophiæ capita secum meditatam esse hunc tantum Imperatorem, commentatumque diligenter, vel nostris verbis, vel si mauis, Græca ubi legeris, ipse depræhendes. Etenim tametsi verum est, libellos hos Antonini (ut quidem in nostras ijs manus peruenerunt) esse mutilos, misereque &

maior-

maiore sui parte decurtatos: nihilominus id
 in promptu est, grauissimas in his ipsis extare
 de ferenda conditione humana, de contemne-
 da morte, de societate humana tuenda, de ve-
 ra beatitate, de causis miseriarum humanarū,
 alijsq; id genus compluribus Philosophiæ ca-
 pitibus disputationes, easdemq; iuxta argutas,
 & exemplis comparationibusq; appositissi-
 mis perpolitās. Nec absimile est nostri auto-
 ris genus philosophandi, ei quo vsum esse E-
 picтетum (qui etate Antoninum non ita
 multum antecessit, cuiusq; se vsum praece-
 ptis noster ingenuè prae se fert) Arrhianus me-
 moriae prodidit. Floruit enim circa illud tem-
 pus vtcunq; studium sapientiæ, cum ipsi Im-
 peratores aut colerent philosophiam, aut certè
 eius sectatores non aspernarentur. Quo fa-
 ctum est, vt extiterint permulti doctrina &
 grauitate præstantes viri: quorum partim
 nomina tantum & dicta factaq; aliquot a-
 pud Historiæ scriptores extant, partim scri-
 pta etiam doctissimi & prudentiæ plena no-
 strum ad æuum perdurauerunt. Enimuerò
 Antoninum

Antoninum ego iudico (neque aliter sentire doctos existimo) non id modò his voluisse in commentarijs explicare, quibus ipse in rebus animum suum occupasset, quibusq; præceptis, exemplis & rationibus sese ad hominis, civis, Imperatoris, adeoq; Philosophi nomen cum dignitate tuendum informauisset: sed vnà demonstrasse, quæ esset vera atq; expedita ad tranquillitatem animi, & eam quæ homini in hac vita contingere potest, felicitatem consequendâ via: tum quidnam rei esset, cur plerique hominum adeò de natura, suaq; sorte immeritò conquererentur. Quippe hoc modo philosophia neglecta & spreta vlciscitur illos: quorum questus & indignationem sapientissimus poeta Euripides sanè quàm scitè & (vt omnia) eleganter expressit, senem calamitate ictum in scenam producens: qui, cum parum rectè rationes ad vitam tum, cum maximè debuerat, subduxisset, vt incidit in res aduersas, non suæ imprudentiæ culpam agnosceret, sed (qui est mos vulgi) ad futilia & inutilia vota confugeret.

Supplicibus.

geret.

geret. Cuius de inscitia hi extant versus, quos adducam, Latine tamen à me redditos, ne in hoc orationis genere peregrinum sermonem interferam:

Eheu, datum non esse & hoc mortalibus,
Iuvenes vt esse bis queat, iterum & senes?
Nam si domi quid secius forte euenit,
Corrigimus illud consilio tamen nouo:
Aeuum retractare haud licet. quod si re-
dux

Iuuenilis etas esset, & senium duplex,
Peccata vitæ corrigeremus istius,
Vitæ instituto prouidi melius nouæ.

Capitalis profectò Iphis, & quouis dignus in-
fortunio, qui non præsentem vitam præceptis
exemplisq; rectè informandam moneat: sed
aliam optet, qua huius errata emendari pos-
sent. Quanto rectius Theseus ille Euripideus?
cuius hanc sententiam Cicero alicubi refert:

3. Tusc.
Plut. consol.
ad Apollon.

Nā, qui hæc audita à docto meminissim uiro,
Futuras mecum commentabar misérias,
Aut mortem acerbam, aut exilij mœstam
fugam,

Aut

*Aut semper aliquã molem meditabar mali:
Vt si qua inueſta diritas casu foret,
Ne me imparatum cura laceraret repens.*

*At enim è Pphilosophia petendam hanc
vitæ institutionem, neque obscurum est, &
ab alijs multis grauibusque autoribus ita de-
monstratum, vt meis verbis hoc saltem lo-
co & tempore res non egeat. Id quidem haud
temerè videor addere, eam philosophandi
rationem quam hic noster tenuit (hoc est,
quæ breuibus præceptis, exemplis, compa-
rationibusque propositum absoluit) maiori
hominum parti cum ad intelligendum faci-
liorem, tum ad tenendum memoria commo-
diorem esse altera illa, quæ exquisitis disputa-
tionibus, ingeniosisq; conclusionibus verita-
tem eruit. quod ipsum eò spectat, vt intelliga-
tur, quid præsens Liber communi hominum
vitæ formandæ cõducere possit. Sed mitto li-
brum commendare, præsertim cum semel in-
ceptus legi, facile lectorem retineat: vt verũ
fore hoc loco nõ dubitem, id quod est scitè ab
eodem Poeta dictum, Gustu percepto empto-
rem*

rem

rem allici. De meo labore, & opera quam in
 conuertendo adhibui, superest vt dicam: et
 si fidem diligentiamq; meam malo doctis col-
 latione facta Græci cum Latino libro æstimã-
 dam relinquere, quàm me aut mea iactare.
 Neque verò metuo ne quis hanc editionem
 sit insectaturus, nisi si ij sint extituri, qui li-
 brum mutilum, & plerisq; locis interruptum
 interpolatumq; indignè sint laturi lectoribus
 offerri. Quos ego tum deniq; audiendos cen-
 seo, si integriorem ipsi proferat: alioquin si se-
 cundum eos iudicaturi sint docti, efficiant vt
 reliquæ bonorum librorum, quas ipsas meritò
 gratas habemus, negligantur: imò si maiori-
 bus nostris idem fuisset iudicium de fragmen-
 tis librorum, aut mutilatis voluminibus, bone
 Deus, quot & quàm præclaros vtilissimosq;
 libros non haberemus hodie? Sed valeant in-
 qui isti. Sanè mihi hoc incommodo conuer-
 tendi labor mirum in modum est auctus: atq;
 haud scio an ab incepto destitissim, nisi me &
 verecundia fallendæ quam dederam fidei, &
 propositi mei (id autem est prodesse reipub. li-
 teraria

teraria pro virili, eamq; ob rem nulli labori vel-
 le succumbere) tenēdi necessitas quaedam con-
 firmassent. Latinitati quā fieri potuit maxi-
 mē in hoc negotio studui: nisi quōd uoces quas-
 dam, tritas illas, & aptas, non tamen vsita-
 tas apud antiquiores, perspicuitatis causa non
 contemsi. Verba appendere ad trutinam neq;
 volui, neq; verō debui. sensum quidem secu-
 tus sum: an autem assecutus sim ubiq; aliorū
 esto iudicium. Cur difficile hoc fuerit, multae
 sunt, neq; non manifestae cause. Etsi fateor, in
 quibusdam me vel vt diuinarem opus habuis-
 se, vel audacter à codice Græco aut vsu com-
 muni discessisse: quibus locis etsi Annotatiun-
 culis (eram enim occupatior, quā vt com-
 mentandi ocium suppeteret) aliquando con-
 sului, tamē si cui secus videbitur, nihil moror:
 est enim (vt Bacchylidis vtar prouerbio) la-
 ta via. Tibi autē, vir præstantissime, & cur
 dedicauerim hunc librum, meumq; ei impen-
 sum laborem, & cur vtrunq; tuæ amplitudi-
 nis patrocinio non indignum fore duxerim,
 commemoravi iam antè. Supererat, vt orare

l te,

te, vt ne hoc meum tui nominis exornādi studium, gratiq; animi erga te declarandi voluntatem aspernareris: sed tanta est tua humanitas, tantusq; in rei literariæ defensores amplificatoresq; (inter quos me vel extremo loco haberi peruelim) amor, vt certò mihi de te polliceri, non obsecrando in dubium vocare tuam bonitatem debeam. Itaq; labore tui deprecandi supersedendum mihi animaduerto. Ego me tibi, quem singulare patriæ nostræ inclytissimæ ornamentum, Musarumq; benignissimum hospitem noui, studiaq; mea commendo: efficiamq; profectò, nisi maturius nobis aliquid eueniat humanitùs, vt ne tuæ te erga me possit pœnitere beneuolentiæ. Vale.

Heidelbergæ, Kalendis Octobribus:

Anno Salutis 1558.

M. ANTO.